

Внутрішні (особистісні) ресурси протидії емоційному вигоранню: фізіологічний рівень – є базовим, до нього відноситься все що біологічно закладено в людині. Це тип нервової системи (слабкість, сила, стійкість та ін.), стать, вік, стан здоров'я, способи реагування організму на стрес; психологічний рівень – нараховує 3 підгрупи: когнітивна (поведінкова) протидія, соціальний рівень, духовний рівень.

Список використаної літератури

1. Водопьянова Н.Е., Старченкова Е.С., Синдром выгорания: диагностика и профилактика. – СПб.: Питер, 2005. – 336 с.
2. Малец Л. Внимание: «выгорание» // Персонал. – 2000. – С.99-102.
3. Психология менеджмента: Учебник для вузов/ Под ред. Г.С. Никифорова. – СПб.: Питер, 2004. – 639 с.
4. Бойко В.В. Энергия эмоций. – 2-е изд., доп. и перераб. – СПб.: Питер, 2004.
5. Хорошкина Е. Профессиональное выгорание специалистов// Отдел кадров. – 2005. –№ 5.

Захаренко Л., старший психолог
відділення психологічного забезпечення
відділу кадрового забезпечення
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат психологічних наук

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВІВ АГРЕСИВНОСТІ У МІЖОСОБИСТІСНОМУ СПІЛКУВАННІ КУРСАНТІВ

Агресивна взаємодія є однією із деструктивних форм міжособистісної взаємодії.

Науковець О.Г. Шестакова (2011) розглядає агресивність як цілісне багатокomпонентне відносно стійке утворення, яке має подвійну природу:

1) позитивна агресивність (готовність активно і наполегливо захищати свої інтереси, впевненість у собі, схильність до активного самовираження і самореалізації);

2) негативна агресивність (вербальна агресія, негативізм, фізична агресія, непрямая агресія) [1].

Психометрично рівень агресивності вимірюється.

Дослідження особливостей проявів негативної агресивності у міжособистісному спілкуванні курсантів є метою нашого дослідження.

Вибірку склали курсанти двох навчальних груп у кількості 40 осіб чоловічої статі, що навчаються на 2 курсі Національної академії внутрішніх справ за спеціальністю «Правоохоронна діяльність» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр».

У дослідженні використовувалися психодіагностичні методики «Діагностика показників і форм агресії» А. Басса і А. Дарки (адаптація К.А. Осницького), «Діагностика міжособистісних відносин» (Т. Лірі).

Відповідно до отриманих даних за методикою «Діагностика показників і форм агресії» такі показники негативної агресивності курсантів як негативізм ($3,03 \pm 1,53$) і фізична агресія ($5,85 \pm 1,92$) завищені, решта показників – у межах норми. Отриманий показник рівня агресивної мотивації ($14,60 \pm 3,76$), що більший за показник загального індексу агресивності ($5,15 \pm 1,49$), свідчить про наявний потенціал агресії ($t=18,395$; $p=0,000$): для поведінки курсантів характерний певний рівень наступальних (агресивних) тенденцій як вияву власної активності.

Відповідно до встановлених меж агресивної мотивації курсанти були поділені на три групи: із низьким (11 осіб), середнім (22 особи), високим рівнями (7 осіб).

Згідно з отриманими результатами за методикою «Діагностика міжособистісних відносин» курсанти найчастіше обирають такі типи міжособистісних відносин з оточуючими як владно-лідеруючий, співробітничуючий-конвенціональний, а також покірно-сором'язливий (курсанти із високим рівнем

агресивної мотивації), прямолінійно-агресивний (курсанти із середнім та низьким рівнями агресивної мотивації).

Міжособистісна взаємодія більшості курсантів із високим рівнем агресивної мотивації із оточуючими має низьку ($M_o=3$) та помірну ($M_o=6$) емоційну вираженість, курсантів із середнім та низьким рівнями агресивної мотивації – помірну емоційну вираженість ($M_o=7-8$). Це свідчить про адаптивність їх міжособистісної взаємодії курсантів, прагнення до лідерства і домінування, схильність до співпраці, впевненість у собі, а також поступливість (особи із високим рівнем агресивної мотивації) і наполегливість (особи із середнім та низьким рівнями агресивної мотивації).

Для міжособистісного спілкування курсантів, які обирають владно-лідеруючий тип міжособистісної поведінки, що має інтенсивне емоційне забарвлення, характерне прагнення до владності (особи із високим рівнем агресивної мотивації) чи прагнення до надмірної владності (курсанти із середнім і низьким рівнями агресивної мотивації).

Встановлено, що із зростанням рівня агресивної мотивації курсантів прямо зростають показники непрямої агресії (агресія без направленості чи агресія, непрямо спрямована через іншу людину).

Курсанти схильні виражати негативну агресивність (крім негативізму) у таких типах побудови міжособистісних стосунків з оточуючими як владно-лідеруючий, співробітничуючий-конвенціональний, залежно-слухняний.

Із зростанням залежності чи дружелюбності у міжособистісних взаємостосунках курсантів із високим рівнем агресивної мотивації зменшуються показники непрямо спрямованої агресії та агресії без направленості. Зростання рівня емоційної вираженості співробітничуючого-конвенціонального типу міжособистісних відносин даних курсантів прямо призводить до збільшення показника фізичної агресії.

Курсанти із середнім рівнем агресивності, які проявляють владність при владно-лідуючому типі побудови міжособистісних відносин, схильні до вираження непрямой агресії.

Зменшення емоційної виразності міжособистісних відносин курсантів із низьким рівнем агресивної мотивації при співробітничуючому-конвенціональному типі побудови міжособистісних відносин значно збільшує вірогідність проявів вербальної агресії.

Список використаних джерел

1. Шестакова Е.Г. Агрессивность в структуре личности : интегративный подход / автореф. на соиск. наук. степени канд пс. наук : спец. 19.00.01 «общая психология, психология личности, история психологи» / Е.Г. Шестакова. – Пермь, 2011. – 22 с.

Зозуля П.В., слухач магістратури
юридичного факультету Запорізького
національного університету

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ УЧАСТІ ЖІНОК У ПОЛІТИЦІ

Право громадян на участь в управлінні державними справами, вільно обирати та бути обраним до органів державної влади та органів місцевого самоврядування закріплене у 38 статті Конституції України, а ст.24 Основного Закону проголошує рівність прав чоловіків та жінок, яка, зокрема, забезпечується наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній діяльності. Однак, кількість жінок, що мають реальну можливість участі в управлінні справами держави є мізерною, тому, метою даної роботи є аналіз причин, які перешкоджають жінкам брати участі у політичному житті суспільства.